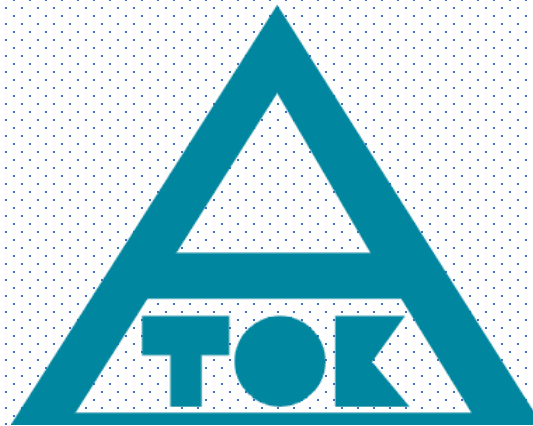

Textilní odpad - jak k němu přistupovat v období nejasných pravidel

Jiří Česal

Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu

Představení

Asociace textilního-oděvního-kožedělného průmyslu

ATOK reprezentuje odvětví při jednáních se státními a mezinárodními institucemi;

Snaží se přispívat k vytváření takového prostředí, které je příznivé pro průmyslovou výrobu v ČR;

Reaguje na domácí a mezinárodní výzvy a snaží se je pružně řešit;

Usiluje o budování mezinárodních vazeb, které by byly ku prospěchu členů;

Odborná témata se snaží řešit tak, aby byly zohledněny potřeby a cíle textilního a oděvního průmyslu na evropské úrovni;

Členové ATOK

MEMBERS

MEMBERS

Tomáš Hybler

REGOLAND

Členství ATOK v organizacích

Platforma ATOK pro cirkulární ekonomiku

- Vznikla v listopadu 2021 a v současnosti má 30 členů;
- Z členů Platformy se nominují členové pracovních týmů EURATEX;
- Řeší se zde všechny odborné otázky týkající se dopadů implementace jednotlivých záměrů Evropské zelené dohody;
- Členové platformy vstupují do jednání při vytváření evropských norem;
- Členové platformy vzájemně spolupracují při řešení životního cyklu svých výrobků;

Postoj ATOK k recyklaci

- jde o významnou etapu „života či trvání“ textilního výrobku, nelze ji ale vytrhnout z celkového konceptu cirkulární ekonomiky;
- jedná se nebo by se mělo jednat o plnohodnotné přepracování a v zásadě jde o předání štafety v rozšířené odpovědnosti výrobce;
- Výrobce by měl vědět, jak jeho výrobek, až přestane sloužit svému účelu, může být recyklován;
- Je ale velmi důležité vnímat celý životní cyklus výrobku;

Téma prezentace

Řešení situace, kdy budou mít obce povinnost odděleně sbírat textilní odpad (od 1.1. 2025) za situace, kdy ještě neexistuje systém rozšířené odpovědnosti výrobce;

Připomeňme si, co pojem rozšířené odpovědnosti výrobce obsahuje?

- **Je to nástroj, který rozšiřuje finanční a/nebo provozní odpovědnost výrobce za produkt po celý jeho životní cyklus – připočítává k tržní ceně výrobku všechny odhadované environmentální náklady;**
- **Zahrnuje povinnost zajišťovat nebo financovat sběr a recyklaci použitých výrobků;**
- **Cílem je kromě jiného dosažení vyšších ekologických standardů v designu výrobků a zvýšení možností recyklace;**

EPR částečně nebo úplně přesouvá náklady na nakládání s odpady nebo fyzický sběr na výrobce nebo toho, kdo výrobek uvádí na trh.

Kdo bude EPR financovat a kdo bude od poplatků osvobozen?

- Financovat systém budou všechny subjekty, kteří uvádějí nové výrobky na trh v dané zemi;
- Osvobození od poplatků budou:
 - dodavatelé použitých výrobků a výrobků získaných z těchto použitých nebo odpadních výrobků nebo jejich částí na trhu (seznam konkrétních typů výrobků bude přílohou směrnice o odpadech);
 - podniky, které zaměstnávají méně než 10 osob a jejichž roční obrat nepřesahuje 2 miliony EUR;

Povinnosti výrobců a systémů EPR

- zajistily transparentní a nediskriminační výběrové řízení pro provozovatele nakládání s odpady,
- zachovat a podpořit činnost sociálních podniků a subjektů sociální ekonomiky zapojených do nakládání s použitými a odpadními textiliemi. Tyto subjekty by proto měly být považovány za partnery v systémech tříděného sběru;
- zajistit bezplatný sběr odpadu produkovaného sociálními podniky prostřednictvím propojených sběrných míst, jakož i podporovat plnou koordinaci mezi sociálními podniky a organizacemi odpovědnosti výrobců;

Povinnosti výrobců a systémů EPR

- financovat náklady na provádění průzkumů složení směsného sbíraného komunálního odpadu;
- financovat podporu výzkumu a vývoje technologií třídění a recyklace zejména digitálních řešení;
- podávání zpráv o odděleném sběru, opětovném použití a jiném nakládání;
- poskytování informací pro konečné uživatele o dopadu a udržitelném hospodaření s textiliemi;
- financovat rozvoj operací opětovného použití a oprav včetně výzkumu a vývoje pro jejich zlepšení;

Povinnosti výrobců a systémů EPR

- hradit náklady v souvislosti s použitým a odpadním textilem uloženým na sběrných místech;
- aktivně se podílet na poskytování informací konečným uživatelům;

Participantí EPR systémů

Mezi tyto příslušné subjekty patří:

- a) výrobci uvádějící produkty na trh členského státu;
- b) organizace, které jejich jménem provádějí povinnosti rozšířené odpovědnosti výrobce;
- c) soukromí nebo veřejní provozovatelé odpadů;
- d) **místní orgány;**
- e) provozovatelé pro opětovné použití a přípravu k opětovnému použití;
- f) sociální podniky, včetně místních sociálních podniků;

Základní časový rámec zavádění rozšířené odpovědnosti výrobce pro textil a oděv

- EPR je součástí projednávané novely směrnice o odpadech na půdě EU (očekává se, že práce budou hotovy někdy v prvním pololetí příštího roku);
- V rámci ČR bude muset být EPR ošetřena zákonem, a to zřejmě v časovém horizontu 18 měsíců po uvedení směrnice o odpadech v platnost;
- Teprve potom budou známa přesná pravidla pro vznik organizace/í spravující systém rozšířené odpovědnosti výrobce v České republice;
- V té době už bude platit povinnost obcí sbírat textilní odpad;

Co se může v kontejnerech na odpadní textil objevit?

Jakmile bude v obci obecní kontejner na textilní odpad, lze předpokládat, že lidé nebudou rozlišovat, zda daný textil do kontejneru patří nebo ne.

Patrně největší zastoupení v kontejneru bude mít:

- oblečení
- domácí textil (povlečení, závěsy, záclony, přikrývky, deky apod.)
- textil k pracovním nebo rekreačním účelům (různé plachty, hadry, stany, batohy, slunečníky apod.)
- Hračky (zvláště plyšové)

Faktory, které je potřebné v souvislosti se sběrem textilního odpadu zmínit?

- Relativně velkou šanci na další zpracování má především čistý textil ideálně ten, který se skládá z jednoho druhu vláken;
- Odhozený znečištěný textil (zvláště oleji, barvami apod.) v současnosti nejde recyklovat, navíc zde je velké riziko, že znečistí při odhození do kontejneru i další textil ve svém okolí;
- V současnosti také nemáme technologie pro recyklaci obuvi, metody pro chemickou recyklaci textilu jsou ve výzkumné či vývojové fázi;
- Recyklovaný textil bude zřejmě nacházet uplatnění v jiných odvětvích než v textilním;
- Textilní odpad nebude možné vyvážet do třetích zemí (mimo země OECD);

Jak lze situaci řešit?

Žádné řešení v přechodném období nebude ideální;

Osobně bych doporučil:

- aby se obce soustředily v uvedené fázi na sběr textilu, který v současnosti nelze recyklovat;
- dojednat se sociálními a dalšími podniky, které již starý oděv v obcích sbírají, aby svůj záběr rozšířily na všechny použitelný textil s tím, že jim zvýšené náklady budou uhrazeny;
- Ve spolupráci s dalšími obcemi bych jednal s nějakou spalovnou, která může textil jako energetickou surovinu využít, aby jej od obcí v okolí odebírala. Asi by zde mohl být nějaký příjem pro obce, který by aspoň částečně mohl pokrýt jejich náklady;
- Neformálně bych začal vytvářet síť všech aktérů, kteří budou v budoucnosti na rozšířené odpovědnosti výrobce participovat a vedl s nimi, na základě aktuálních zkušeností, odbornou diskusi o řešení celého budoucího systému;

Děkuji za pozornost

Jiří Česal

Výkonný ředitel ATOK

tel.: 0420 222 361 884

e-mail: cesal@atok.cz

web: www.atok.cz